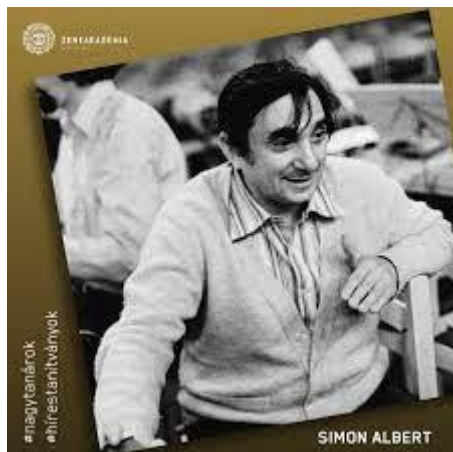

---

95 ÉVE SZÜLETETT SIMON ALBERT

I.

95 éve született Simon Albert¹ karmester, zenetudós és zenepedagógus, a zene előadója és elemzője, a 20. század második felének egyedülállóan nagy hatású muzsikusa, aki a zene, a közös muzsikálás lényegét tanította növendékeinek.

🎓 A Zeneakadémián zeneszerzést Viski Jánostól tanult, karmester szakon pedig Ferencsik János és Somogyi László növendéke volt, de látogatta Weiner Leó kamarazene óráit is.

🎵 Már tanulmányai alatt is a legnevesebb magyar együtteseket vezényelte, 1962-ben pedig Otto Klemperer meghívására több hónapot töltött Londonban a nagy német karmester mellett.

🏛️ Nemcsak karmesteri, hanem pedagógusi tevékenysége is jelentős volt: rendszeresen tartott előadással bevezetett hangversenysorozatokat közönségnevelési céllal (többek közt 1955-től A zene mindenkié címmel a Magyar Rádióban), 1959–60-ban a zeneakadémiai és konzervatóriumi hallgatókból alakított szimfonikus zenekart, Alma materében pedig 1969-től a zenekari gyakorlat vezető tanárként irányította a Zeneakadémia zenekarát. 1980-ban a párizsi Conservatoire-ba hívták meg vendégprofesszornak, ahol három évig tanított. „Úgy érzem, hogy szakadatlan

---

¹ **Simon Albert** (Makó, 1926. augusztus 18. – Budapest, 2000. február 17.) karmester, zenetudós és zenepedagógus, 1968/69.–1985/86. között a Zeneakadémia tanára (zenekari gyakorlat, fúvóegyüttes, vonóegyüttes).

munkával minden elérhető és megvalósítható.” – vallotta saját nevelői és zenei előadói szemléletével kapcsolatban.

🎵 Nagy energiát fordított a 20. századi zene megismertetésére és előadására, számos magyarországi és ösbemutató fűződik nevéhez, de ő kezdeményezte az Új Zenei Stúdió megalapítását is.

📖 Hogy ki volt az a 20. századi magyar zeneszerző, akinek személye és munkássága egész életében foglalkoztatta, megtudhatják egyetemi oldalunk cikkéből: https://lfze.hu/lexikon_nagy_elodok/simon-albert-1725

(LFZE.HU)

II.

SANTORA ANDRÁS² MISZTÉRIUM SIMON ALBERT?

Simon Albert
(bmc.hu)

---

² Santora András hegedűművész-tanár 1968-ban végzett a budapesti Zeneakadémián, hegedűművész, aki 1968–1974 között a hágai Residentie Orchester, 1974–2013 között a luzerni Szimfonikus Zenekar koncertmestere volt, 2014–2018 között pedig az ankarai Hacettepe egyetemen tanított.

Budapest, Rottenbiller utca, KISZ Központi Művészegyüttes Székháza, 1960-as évek... Itt, ez a helység volt az otthona a vasárnap délelőttönkénti próbáinak egy majdnem teljes egészében kiváló főiskolai hallgatókból álló kamarazenekarnak³. Ennek zenei vezetője, karmestere volt Simon Albert, közismert nevén, Jumi.

Ha nem is széles körben vált neve ismertté, mint ahogy azt Fáy Miklós írásában megjegyezte, zenei berkekben azonban a hatvanas években fogalom volt, nem hiszem, hogy lett volna zenész, aki nem hallott volna róla s ne lett volna ilyen vagy olyan kialakult véleménye vele kapcsolatban. Tisztelték, megmosolyogták, átnéztek felette, közömbös nem maradt. Valami nehezen megmagyarázható titokzatos légkör övezte lényét, amihez ő tudatosan hozzájárult.

Vele való ismeretségem még főiskolás koromban kezdődött, amikor én is tagja lettem ennek az együttesnek. A zenekar, lehetne mondani, hivatásos státusszal rendelkezett, hiszen fizetést kaptunk az akkori viszonyokhoz képest nem is megvetendő.

Jumi egy nagy tudású, intellektuális, alapos zenei háttérrel rendelkező muzsikusz volt. Erős, (talán túl erős) illuzórikus elképzelése a zenekari hangzást illetően, ami sokszor saját magát is ellentmondásba sodorta, esetenként mindez pedig oda vezetett, hogy kontrollját elveszítve, szabályszerűen „szétverte” a zenekart. Ilyenkor „szuszogó, örültnek látszó emberként” (Fáy Miklós!⁴) éltük meg. Egy általa vélt rossz hangsúly, egy hosszabb vonó elég volt, hogy kiszámíthatatlan következményekhez vezessen. Természetesen ez nem csak a próbák alatt, éppúgy koncerteken is előfordult. Mindez ahhoz vezetett, hogy a zenekar inkább óvatosan játszott, elkerülendő az esetleges nem kívánatos reakcióit. A kevés esetek egyike volt egy NDK-s turné, amikor mindent félretéve teljesen felszabadulva mertem a Négy évszakot saját ízlésem szerint eljátszani, sikerrel!

---

³ Az Új Zenei Stúdió 1970-ben, **Simon Albert** ösztönzésére jött létre. A nemzetközileg is jól ismert zeneszerzői és előadói műhely 1970 és 1990 között több mint 600 kortárs zeneművet mutatott be. A csoport alapító tagjai Sáry László (1940), Jeney Zoltán (1943–2019), Eötvös Péter (1944), Vidovszky László (1944) és Kocsis Zoltán (1952–2016) voltak, később csatlakozott hozzájuk Dukay Barnabás (1950), Serei Zsolt (1954), ifj. Kurtág György (1954), Csapó Gyula (1955) és Wilhelm András (1949) muzikológus is. Közös céljuk volt, hogy elősegítsék a II. világháborút követő évtizedek legprogresszívebb vonulatának, John Cage, Karlheinz Stockhausen és Pierre Boulez zenéjének magyarországi befogadását, fórumot biztosítsanak a Bartók utáni magyar zeneszerzési hagyományoktól nagyrészt független irányzatok számára. (bmc.hu)

⁴ [Fáy Miklós: Simon Albert \(2017\)](#) (Parlando 2021/4.)

Mint háborús sérült, nehéz teherrel kellett megbirkóznia, nem tudhattuk, hogy mennyire játszott szerepet ez a körülmény az ő mindennapjaiban...

Zenei elképzelésének realizására új szavakat, kifejezéseket szerkesztett, amit mi zenekari tagok, ha nem is pontosan, de értettünk, egy idő után már éreztük is, mit takarhatnak, mit akarnak kifejezni.

Jaj volt annak a szólistának, aki nem ízlésének, zenei felfogásának megfelelően játszott, ha nem is direkt, de a zenekar felé ezen kifejezések használatával (melyek közben szálló igévé váltak) tudta (akarta) nevetségessé tenni a mit sem sejtő szólistát.

Természetesen ez egy fajta reflex volt egy meg nem értett, nem kellő képen becsült, félreismert művész részéről, ami biztosan részben helyt álló, de összességében Jumi egy nagyon sok szempontból vitatható személyiség volt, aki inkább elméleti, analitikus művész, aki nem igazán tudta mindig mégoly nagyszerű elképzeléseit a gyakorlatba átültetni. Ennek okát természetesen a zenekar alkalmatlanságában vélte tudni, ami aztán sok esetben személyeskedéshez, sértésekhez vezetett.

Kurtág György, aki 1967-ben Kadosa Pál tanársegédje lett a Zeneakadémián, később ugyanott a kamarazene tanszéken lett mester-tanár. (Tanítványa volt többek közt Schiff András és Kocsis Zoltán.)
(cultura.hu)

Ezen Rottenbiller utcai próbák gyakori vendége volt egy hallgató, minden feltűnést kerülő Jumihoz hasonló korú személy. Soha szavát nem hallatott, véleményt nem nyilvánított. Valami korrepetitor, értesültem az idők folyamán...

Évtizedekkel később ez a hallgató ember lett az egyik Luzerni Fesztiválon a „Composer in Residence”, kinek nagyzenekari művét játszottuk a Fesztivál keretén belül. Így, itt ismertem meg személyesen Kurtág Györgyöt. Sok mindenről beszéltünk, sajnos nem jutott eszembe korábbi évek emlékeit feleleveníteni s véleményét kérdezni Jumoról, de azt tudom, hogy nagyon tisztelte, jó barátság kötötte össze őket.

1968-ban végleg elhagytam az országot, Hollandia ill. később Svájc irányába, így megszakadt a kapcsolat, információk otthonról csak alkalmakként értek el.

Santora András hegedűművész-tanár

Utoljára Jumoról Kocsis Zolitól hallottam, akivel első fellépése alkalmával a Luzerni Fesztivál „Fiatal művészek” keretén belül jöttem össze. (1973–74?) Ő abban az időben többször dolgozott együtt Jumival, jól ismerte. Zoli elképesztően hűen tudta Jumit imitálni, fölöttébb mulatságos volt, ahogy „eljátszotta”, hogyan tette egyik szerencsétlen zenészt nevéssé egy Stravinsky: A katona története próbáján. Úgy látszik, maradt minden a régiben...

Ki mit kapott tőle? A végleges megoldást nem, de az igényt a megoldáshoz vezető út keresésére annál inkább: tégy kérdőjelet minden után, amit tettél, aztán még egyet...

III.

SIMON ALBERT FELVÉTELEIBŐL

Beszélgetés Simon Albert karmesterrel (1986) (25:49)

Magyar Rádió Kedves lemezeim sorozatában elhangzott adás (1986).

Beszélgetőtárs: Papp Márta

Bach Keyboard concerto BWV 1054 (Kocsis) (15:50)

J. S. Bach: III. csembalóverseny, D-dúr (BWV 1054)

Kocsis Zoltán (zongora) és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zenekara, vezényel:

Simon Albert

00:00 Allegro 07:09 Adagio 13:17 Allegro

Bach Concerto no.7 in G minor BWV 1058 (Zoltán Kocsis) (13:33)

J. S. Bach: VII. csembalóverseny, g-moll (BWV 1058)

Kocsis Zoltán (zongora) és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zenekara, vezényel:

Simon Albert

Bach concerto for 2 pianos BWV 1062 (Kocsis, Schiff) (14:02)

J.S. Bach: c-moll verseny két csembalóra (BWV 1062)

Kocsis Zoltán és Schiff András (zongora) és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zenekara, vezényel: Simon Albert

***

A felvételt a Magyar Rádió készítette 1979. március 4-én a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola nagytermében

„Simon Albert az 1950-es években tiündökletes hangverseny- és opera-dirigensként lépett a magyar közönség elé. Fiatalon is több volt, mint ígéret: olyan tehetség és olyan színvonal-igény jelent meg vele a magyar zenekari életben, melynek biztos lehetett nagy jövőt jósolni.”

Dobszay László (2006)
